

A nagylengyeli kőolajmezőben most épültek meg a szénsavas másodlagos művelés bevezetéséhez szükséges üzemi kísérletek felszíni berendezései. Képünkön: mélyszivattyúhímba a nagylengyeli olajmezőben

Szeged vízellátása Gondok és célok

A szegedi vízművekről hosszú éveken át azt tartották: irigylésre méltó a helyzete, viszonylag könnyen jut vízhez. Az ország különböző részeiből ide érkező szakemberek elismerően bólogattak, ha vendéglátóik elkísérték őket a város kútjaihoz.

Kimerülő kutak

Hovatovább, már csak a mesében találni az akkori látványhoz hasonlót: a föld mélyéből kristálytisztán, pazarló bőséggel tört fel a víz, a föld alatti nyomástól hajtva 15 évvel ezelőtt még a felszíntől 6–8 méter magasságban állapodott meg a 200–300 méter mélyre lefúrt csőben. A nyugalmi vízszint azóta jócskán lecsökkent. Nem a föld „fukarsága” az oka, egyszerű a magyarázat: lassan kimerülőben a kutak, elfogy a fúrással felszínre hozható víz.

Jelenleg hat víztermelő telep 72 kútja látja el a várost. Ahogy nő Szeged lakossága, úgy nő „szomja” is, másfél évtizede még 22–23 ezer köbméter vízzel is beérte naponta, tavaly nyáron átlagosan napi 72 ezer köbmétert fogyasztott el. Előzetes számítások szerint az ezredforduló idején másodpercenként 1,5 köbméter, naponta körülbelül 130 ezer köbméter vizet igényel a város.

Több kell!

A kutak számát ma már hiába szaporítják. Szakmai nyelven így szól a megállapítás: egyre nagyobb a depressziós tölcser. Közérthetően: a kiaknázható vízkészlet véges. Más, magasabb fekvő városok már jóval korábban eljutottak a fejlődés eme — sok gondot okozó — stádiumába. Szólnok például már évek óta a Tisza vizét issza, fúrott kutakkal itt nem tudják biztosítani a város vízellátását.

Tavaly nyáron, a rendkívül száraz napokon már Szegeden is vízhiányról beszélünk. Amint arról már beszámoltunk, a városi tanács intézkedést tett annak érdekében, hogy az elkövetkező évekre biztosított legyen a város zavartalan vízellátása. A határozattal kapcsolatos feladatokat Szeged általános rendezési terve is tartalmazza.

A lakásépítkezésekkel, a város lélekszámának növekedésével párhuzamosan egyre több és több vízre van szükség, mégpedig azonnal. Mert ugyan kit nyugtatna meg, hogy elkészültek a tervek, s 1994-re már működik az új, nagy kapacitású vízmű. Szép, szép = mondaná-

az olvasó —, de mi lesz addig? Más megoldás nem maradt: szivattyúkkal kellett a fúrott kutakat „rábírní”, hogy elegendő vizet adjanak.

Tavaly ősszel kezdte el a vízmű a szivattyúzást, egy-egy kútból így 1500 liter vizet nyernek percenként. A kényszerűség diktálta, erőszakos beavatkozás tehát segített, de az örömből kevesebb elvontan fogalmazva: a vízbe homok vegyült. Egyik-másik kútban — lévéen meglehetősen régi, gravitációra, s nem szivattyúzásra tervezett kutakról szó — beszakadt a szűrőháló. A laza, homokos, kavcsos földrétegből több mássa homok került így a vízbe. Alsó- és Felsővároson sokan panaszkodnak emiatt, a homokot tartalmazó víz az üzemekben — így például a vágóhidon, a szalámigyárban — komoly gondokat okoz. A vízművek erőteljes öblítéssel próbálja a homokot a vízvezetékbe kimosni — nem túl nagy eredménnyel. Jobb megoldás híján meg kell várni, míg ez a víz elfogy, Persze, bosszantja az embereket, hogy az ivóvízbe, a fürdőkádba homok is kerül, de attól, hogy ez a víz fertőző, nem kell tartani.

Variációk

Egy ideig tehát még homokos víz is lesz, Szeged 460 kilométernyi vezetékhalozatát nem lehet teljesen végigöblíteni. Lássuk most már a jövő terveit! A szegedi vízművek Budapestről a Vízügyi Tervező Vállalattól szakvéleményt kért arra, hogy miképpen lehet a város számára a jövőben kellő mennyiségű vizet biztosítani.

A javaslat szerint többféleképpen is. Egyik variáció: a város napi vízfogyasztását 30 ezer köbméterre kell mérsékelni. A hiányzó mennyiséget úgy tudnánk beszerezni, ha 30–40 kilométerre eltávolodunk Szegedtől, s ahol még bőven van a földben víz, ott fúrunk kutakat. Második változat: vegyünk vizet a Tiszától, parti rétegből. Harmadik megoldás: építsünk felszíni vízművet, tisztítás után ígyuk a Tisza vizét. A vízművek — alaposan mérlegelve a helyzetet — kombinált megoldást választott, felhasználva a fentebb említett három variáció előnyeit. Eszerint az új vízmű helyét Atka-sziget alatt jelölték ki. Mély fúrású, szivattyúkkal megerősített kutakat építenek itt, közel a Tiszához. A munkálatokat jövőre kezdik, s a tervek szerint 1994-ben már működik is a várhatóan 800 millió forintba kerülő új vízmű. Mire lesz képes? Már induláskor lényegesen tehermentesíti a régi vízművet, kezdetben napi 60 ezer köbméter vizet ad a városnak, 15–20 évre biztosítja, hogy nem lesz gond a város vízellátásával. Így a távolabbi jövőre is időben lehet gondolni: az Atka-szigeti vízműnél kiépítik a parti szűrésre alkalmas, sőt a felszíni vízművet is.

A gyakorlatban majd elvárják, hogy majdan, amikor a mély fúrású kutak kimerülnek, miképpen lehet viszonylag kevés költséggel jó minőségű, s elegendő vizet nyerni: a folyót kísérő parti „megszűrésével”, vagy a Tisza vizének tisztításával?

Ladányi Zsuzsa

Befejeződtek a magyar–vietnami tárgyalások

Jegyzőkönyv aláírásával szombaton befejeződött a magyar–vietnami gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési kormánybizottság VII. ülészaka. A jegyzőkönyvet Borbándi János, és Le Thanh Nghim miniszterelnök-helyettesek, a bizottság magyar és vietnami tagozatának elnökei látták el kézjegyükkel. Az ülészakon értékeltek az előző ülészak óta végzett munkát, megállapítva, hogy tovább fejlődött a két ország közötti gazdasági együttműködés. Néhány ipari létesítmény, köztük egy fonoda és egy fényforrásgyár magyar közreműködésével épül fel Vietnamban. A

következő években, az erre vonatkozó szerződéseket már megkötötték a partnerek. Fokozódott az együttműködés a magyar és a vietnami könnyűipari ágazatokban is, ennek keretében magyar alapanyagból késztermékeket, például férfiinget, pamut-alsőkötöttáru, nyersszövetet, kismamaruházati termékeket és sportcipőket állítanak elő a vietnami gyárak. A mostani tárgyalásokon megállapodtak: ezeket a kapcsolatokat hosszú távú együttműködéssel fejlesztik, és fokozatosan kiterjesztik több gépipari, gumi- és faipari termékre.

Az együttműködési bizottság megállapította: eredményesen fejlődik a magyar–vietnami kereskedelmi forgalom, évről évre bővül az exportárak választéka és a mostani ülészakon jóváhagyták a két ország ilyen irányú együttműködésének 1980 utáni fejlesztését.

Az ülészak jegyzőkönyvével egyidejűleg aláírták a műszaki-tudományos együttműködési albizottság első ülészakáról készült jegyzőkönyvet is, amely tartalmazza az idei és a jövő évi munkaprogramot.

A tárgyalások a testvéri barátság, a kölcsönös egyetértés légkörében folytak le.

Csak a platánok?

Idős férfiak ülnek a platánok alatt. Jó ott a levegő, kellemes a környezet, és nincs is egyedül az ember. Agyon lehet ülni az időt, annak meg partner is akad, aki szívesen vágja ki a huszonegyet, vagy az uttit. Sőt, a kibicnek sem drága az ideje: a nézelődéssel is telnek a percek, az órák, és mégiscsak emberi arcokat lát maga körül, nem a négy falat.

A világért sem akarom bántani ezeket a rendszeres munkában, gyereknevelésben kifáradt, sors hányta-vetette öregeket. De nem hiszem el, hogy a nyugdíjas éveket át kellene kártyázni a platánok alatt, és hogy ne lehetne tartalmasabban, szebben eltölteni.

Mert jó levegőt, kellemes környezetet, társaságot, sőt kártyapartnert is lehet találni máshol is. Ahol persze, ha zord az idő, tető alá húzódhat az ember, s ahol ebédidőben nem a sörösuveget kell szorongatni, hanem a patyolat asztal mellé telepedni, ahol kiszolgálják, és ha szükséges, gondozzák is az időseket. Ahol virágok és könyvek, gépekből jövő zene, értelmes beszéd és kép várja őket, puha szőnyeg, házi papucs és fürdőköpeny, fürdőszoba és gőzölgő kávé, sőt orvos is, ha kell.

A kép összkomfortos otthoné. De nem a papa-mama-gyerekek alkotta családé, hanem egy tágabb közösségé. A neve ez: öregek napközi otthona. A városban hét ilyen otthon van, ahol reggeltől estig tartózkodhatnak a nyugdíjasok, némi anyagi juttatás ellenében. Szegeden 182-en élnek a lehetőséggel, és mondhatni, teljes megelégedésükre. Nem túlzás: nincs az a család gondoskodás — főként, ha a felnőtt gyerek és házastársa dolgozik, és saját csemetéik nevelése is szaporítja a teendőket —, amely fölérne az otthonával.

A kívülállóktól gyakran hallani: „a függetlenségemet én nem adom föl”, „engem aztán ne regulázzon senki, végre akkor kelek, akkor eszem, amikor akarok”. Márpedig a napközi célja sem az, hogy vasfegyellemmel, kényszerrel térítsen el bárkit is megrögzött szokásaitól. Nemi alkalmazkodást természetesen megkövetel bármilyen társas lét, de hát csak ez a magány föloldódásának az ára. És ez nem is olyan sok. Mert az étkezésért, gondozásért fizetett díj is maximum 480 forint lehet, rendelet írja elő. De alig akad, aki ezt a teljes összeget fizetné. A tanács egészségügyi osztályának szociálpolitikai csoportja körültekintően mérlegel mindent, s nagyon méltányosan állapítja meg a díjakat. A nyugdíj nagyságán kívül meg azt is figyelembe veszik, mennyit költ havonta az

idős ember közlekedésre, ad-e a saját otthon és a napközi fürdési lehetőséget, s ha nem, mennyibe kerül a belépő a fürdőbe, tud-e egyedül takarítani, vagy csak honorált segítséggel stb. És aki nem a napköziben étkezik, legfeljebb 150 forint gondozási díjat fizet. Ennek fejében melegen lehet egész nap, használhatja az intézmény összes helyiségét, berendezéseit, ruháit, amelyek tisztaságáról ott gondoskodnak, részt vehet a kulturális rendezvényeken, kirándulásokon, elutazhat üdülni. Sőt, a fölkesztült, szakképzett gondozónők — ismervé az öregek munka utáni nosztalgiaját — munka- és pénzkereseti lehetőséget is szereznek lakóiknak. Aki akar, kötszert készít elő, vagy cipőfelsőrész-varrásban segítkezik, mikor mi kínálkozik. A tartalmasan eltöltött napba persze belefér a kártyázás is, vagy a séta a Széchenyi téren.

A város sokat költ az öregek napközi otthonaira. Kettő — a felsővárosi és az újszegedi — vadonatúj, a legkényesebb igényeket is kielégíti. A többi tavaly új-jávarázsolták, az utolsó munkák most fejeződnek be. A berendezések vásárlásakor sem filléreskednek az otthon gazdái: a legjobbat, a legszebbeket veszik meg mindenképp. A napközik működtetése évi 2 milliójába kerül a városi tanácsnak. A kapuk tehát tárva. Tárvá, mert mindennek ellenére nincs telt ház egy'ben sem. Az okokon lehetne töprengeni. Az bizonyos, hogy ami a társadalomtól, a tanácstól telik, megteszi. Még a propagandáról is gondoskodik, a népfront, a Vöröskereszt rendezvényein rendszeresen ismertetik, mit kell tenni, hogy ne maradjon magányos az idős ember.

Úgy tűnik azonban, ez mind: a pénz, az alkalmankénti tájékoztatás nem elég. A vállalati szakszervezetek is sokat tehetnek még. A nyugdíjra való fölkesztés idején oda kellene menni külön-külön a távozni készülő dolgozókhoz: elmondani, hogyan szervezhetik életüket, ha már nem köti őket a beidegződött munkarend. A tanács illetékesei készségesen fölvennék a kapcsolatot a vállalatokkal, sőt írásos tájékoztatót is készítenének részükre az otthonok napirendjéről, föl-szereléséről, a szórakozási lehetőségekről.

Hasznos dolog lenne ez, hiszen a megszokott közösségből kivált idős embernek már nehéz kapcsolatot teremteni a hivatallakkal. Így inkább maradnak tájékozatlanok, s a jó szomszédra utaltak, vagy ki-ülnek szép időben a platánok alá. Pedig a tanásházán ennél jóval többet kínál-nak nekik.

Chikán Ágnes

Kitüntetés

A pártmunkában a makói járásban végzett másfél évtizedes kiemelkedő tévékenysége elismerésül Koczás Ferencnek, a makói járási pártbizottság volt első titkárának — akit időközben kineveztek a Munkásörsg Csongrád megyei parancsnokává — a Népköztársaság Elnöki Tanácsa a Munka Erdemrend arany fokozata kitüntetését adományozta.

A kitüntetés szombat délelőtt a megyei pártbizottságon dr. Komócsin Mihály, a megyei pártbizottság első titkára adta át Koczás Ferencnek. A kitüntetés átadásánál jelen voltak Szabó Sándor, a megyei pártbizottság titkára és Gyárfás Mihály, a pártbizottság osztályvezetője.

Megcáfolt remények

A diabetikus ellátás gondjai

Ki saját tapasztalatból, ki kedelmi Vállalat az első ne-gyedévre 4 ezer 900 kilogrammot igényelt belőle, s kapott 3 ezer 100 kilogrammot. Pedig a majd 5 ezer kilogramm is kevés lett volna. Ha a konzervek, befőttek, edességek, sütemények kínálatát vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy ezekből a készítményekből hasonlóképpen keveset tudnak az üzletek számára biztosítani. Az első felévre igényelt cukorkamennyiségből — 2 ezer kiló — egy gramm sem, a négy-ezer kilogramm csokoládéból alig 2300 kilogramm „futtott be” a FÜSZÉRT-hez. A lisztesárak — sütemények — esetében sem különb a helyzet: az első felévre igényelt 3600 kilogrammból 863 kilogrammot kaptak meg. Importálással az első felévre igényelt cukorkamennyiségből alig 2300 kilogramm „futtott be” a FÜSZÉRT-hez. A lisztesárak — sütemények — esetében sem különb a helyzet: az első felévre igényelt 3600 kilogrammból 863 kilogrammot kaptak meg.

A diabetikus ellátás gondjaival a városi tanács vb kereskedelmi osztálya is foglalkozott. Az év elején beszámoltunk arról, hogy a cukorbetegség érdekében szűkítették a diabetikus készítményeket árusító üzletek körét. Jogosan reménykedhettek az érdekeltek: koncentrálnálják a készleteket, nagyobb lesz a választék, s kiegyensúlyozottabb a kínálat. A gyakorlat megcáfolta a reményeket, a gondok ma sem-mivel nem kisebbek, mint fél évvel ezelőtt.

Pedig a cukorbetegség száma nem csökkent, az SZTK Lenin körüti rendelőjében 4500, a Zöld Sándor utcai rendelőintézetben pedig átlagosan 2500 cukorbeteg gondoznak. Számukra úgy-szólván létkérdés, hogy hozzájussanak a legszükségesebb, cukor helyett sorbittal ízesített árukhoz. Ezzel szemben mi a valóság? Glukonont például hónapok óta se égen, se földön nem kaphatunk. A FÜSZÉRT Nagykeres-

kedelmi Vállalat az első ne-gyedévre 4 ezer 900 kilo-grammot igényelt belőle, s kapott 3 ezer 100 kilo-grammot. Pedig a majd 5 ezer kilogramm is kevés lett volna. Ha a konzervek, befőttek, edességek, sütemények kínálatát vizsgáljuk, megállapíthatjuk, hogy ezekből a készítményekből hasonlóképpen keveset tudnak az üzletek számára biztosítani. Az első felévre igényelt cukorkamennyiségből — 2 ezer kiló — egy gramm sem, a négy-ezer kilogramm csokoládéból alig 2300 kilogramm „futtott be” a FÜSZÉRT-hez. A lisztesárak — sütemények — esetében sem különb a helyzet: az első felévre igényelt 3600 kilogrammból 863 kilo-grammot kaptak meg. Im-portálással az első felévre igényelt cukorkamennyiségből alig 2300 kilo-gramm „futtott be” a FÜSZÉRT-hez. A lisztesárak — sütemények — esetében sem különb a helyzet: az első felévre igényelt 3600 kilo-grammból 863 kilo-grammot kaptak meg.

A cukorbetegség pedig igen „drága mulatság”, különösen a nyugdíjasok, az idős emberek tanúsíthatják ezt. Gondjaikon mindenképpen könnyíteni kell. Legalább annyiban, hogy a kapható árukhoz kevesebb utánajárással jussanak hozzá. Megoldásnak kínálkozik: a kereskedelem szaküzletben forgalmazza a diabetikus élelmiszereket! Így az illetékesek is könnyebben figyelemmel kísérhetnék a kínálatot, nem aprózódna el a készlet. A jelenlegi gyakorlat nem vezetett eredményre. Az egyes üzletek vezetői — lévén más, hasonlóképpen fontos feladatuk is —, úgy látszik, nem tudnak kellő gondot fordítani a cukor-betegek ellátására.

L. Za.